

ЗАЛУЧЕННЯ ПРИВАТНОГО БІЗНЕСУ ДО ОСВІТНІХ ІНІЦІАТИВ: МОЖЛИВОСТІ ТА ВИКЛИКИ

<https://doi.org/10.37472/v.naes.2024.6146>

ЧЕРНЕЦОВА

Наталія Анатоліївна

молодший науковий співробітник лабораторії зарубіжних систем професійної освіти і навчання Інституту професійної освіти Національної академії педагогічних наук України, м. Київ, Україна

Анотація. Поява особистості з інноваційним типом мислення зумовила фундаментальні цивілізаційні зміни, формування нових суспільних потреб та запитів. Ключовим світовим суспільним запитом наразі є запит на трансформацію національних систем освіти, що відповідатиме потребам економіки інновацій. Основною категорією, навколо якої зосереджуються інтереси приватного бізнесу, національних урядів та освіти, є людський капітал, зокрема, особистість з інноваційною культурою. Формування особистості принципово неможливе без синергії зусиль основних стейкхолдерів, для яких нині людський капітал є основним активом. У статті окреслено можливості і виклики залучення приватного бізнесу до освітніх ініціатив, що сприятиме виникненню такої синергії. Зроблено висновок про оптимальність впровадження державно-приватного партнерства задля реалізації таких можливостей, що з'являються в сучасних умовах.

Ключові слова: людський капітал; інновації; освітні ініціативи; державно-приватне партнерство в освіті.

Людство у своєму цивілізаційному поступі невинно прогресує. У різні історичні періоди динаміка прогресу то сповільнювалася, то прискорювалася, але ніколи остаточно не зупинялася. Тяглість такого руху і знакові періоди, коли людство виходило на новий щабель опанування природи і пізнання самого себе можна простежити від опанування вогню первісним суспільством до створення цифрового метавсесвіту. Основою такого поступального руху була і є спроможність людини пізнавати і перетворювати навколишню дійсність, де наріжним каменем є знання і творчість особистості. Але існують періоди, коли динаміка розвитку особливо інтенсифікується, зумовлюючи фундаментальні зміни на політичному, економічному, соціальному і культурному рівнях. Фундаментальні зміни призводять до трансформації політичних устроїв і порядків, переформатування усталених соціальних інститутів, оновлення інституційних політик, модифікації традиційних практик.

Вочевидь, що глобалізований світ, з максимальним наближенням націй і культур, з інтеграцією та цифровізацією економік і врядування, перебуває у такому періоді, коли динаміка поступальних змін є особливо окресленою. Те, що дитина пізнає світ завдяки смартфону стало нормою і не викликає подиву. Не дивує, а навпаки викликає повагу і намагання наслідувати той факт, що приватна компанія SpaceX повноцінно конкурує у сфері, яка донедавна була технологічною нішею декількох космічних держав. Технологія блокчейн і біткоїн за досить короткий період здолали природний консерватизм фінансового сектору, зумовивши появу нового фінансового ринку криптовалют й цифрових екосистем. 2023 рік став роком технологічного прориву — повноцінного запуску технологій генеративного штучного інтелекту. Технології, яка обумовила гострі

дискусії на рівні політиків, освітян, економістів тощо. Позаяк її впровадження призводить до фундаментальних трансформацій на всіх рівнях суспільних відносин. Недарма одним з ключових питань дискусій на Всесвітньому Економічному Форумі й фінальній доповіді («The Future of Jobs Report», 2023) за його результатами було питання прогнозу впливу технологій штучного інтелекту на ринок праці, на стратегію розвитку різних технологічних та нетехнологічних індустрій, на якість людського капіталу. Врешті решт на освіту. Наведений ряд демонструє не просто можливість приватних компаній чи окремих підприємців у масштабуванні й капіталізації інновації, а навпаки засвідчує пріоретизацію освіти в досягненні технологічного й особистісного успіху.

У контексті бурхливого розвитку інновацій питання освіти, її якості, спроможності задовольняти потреби людства, що невпинно розширюються, потреби ринку праці, які постійно зростають — набувають особливого значення. Це вже не є предметним полем лише вчених та освітян чи інституцій відповідальних за формування й реалізацію освітніх політик. Кількість стейкхолдерів, які нині активно лобіюють необхідність трансформацій в освіті, здійснюють промоцію та адвокацію відповідних реформ і політик набагато більша. Одним із таких стейкхолдерів, що безпосередньо залежить від якості людського капіталу, а отже і від освіти, є приватний бізнес та корпоративний сектор. Інновації у сфері цифрових технологій, біотехнологій, miltech, агротехнологій, технологій, соціальних технологій тощо об'єднує не лише те, що це продукт з високою доданою цінністю, який має високий рівень масштабування, а отже і фінансової капіталізації. Їх також об'єднує те, що для створення та впровадження інновацій потрібна істотна кількість людей із новим типом мислення, відповідним рівнем освіти, відповідними знаннями і компетентностями з новою культурою та цінностями. Це неодноразово підкреслював у своїх виступах і публікаціях В. Кремень, який наголошує, що «сучасний глобалізований і конкурентний світ перейшов до інноваційного типу розвитку, який обумовлює необхідність формування особистості з інноваційним типом мислення, інноваційною культурою, спроможною по-новому вирішувати наявні проблеми й уникати потенційних ризиків економічного, технологічного, політичного та соціокультурного характеру. Закономірно, що ці та інші цивілізаційні зміни зумовлюють трансформаційні

процеси в системі освіти України, переосмислення державних освітніх пріоритетів, змісту освіти, видозмінюють підходи до розв'язання традиційних освітніх проблем, активізують впровадження інноваційних педагогічних практик» (Кремень, 2023). Тобто в умовах фундаментальних цивілізаційних змін ключовою конкурентною перевагою як особистості, бізнес сектору, так і держави є спроможність індивіда створювати, впроваджувати і використовувати технологічні та нетехнологічні інновації. Це неможливо досягнути поза системою освіти.

У світі глобальної інноваційної конкуренції, де значення людського капіталу ре-актуалізується та абсолютизується конкурентоспроможність будь-якого рівня (особистісна, корпоративна, національна) уможливується виключно за умови виникнення синергії на рівні міжсекторальної взаємодії між національним урядом, бізнесом і корпоративним сектором, системи освіти і науки. Ефект синергії на такому рівні важливий для кожного з цих суб'єктів, попри наявність у кожного з них міжнародних і транскордонних зав'язків, власного розуміння логіки розвитку. Єднають їх обопільні інтереси, що фокусуються навколо категорії «людський капітал» та одиничної особистості.

Одним з ключових зав'язків на сьогодні є взаємодія бізнесу та освіти. Принаймні основний акцент сучасних дебатів у контексті конкурентоспроможності в глобалізованому світі й на ринку праці фокусується на спроможностях, потребах і проблемах цих двох акторів. Здебільшого, коли мова йде про можливість залучення приватного бізнесу та корпоративного сектору до реалізації освітніх ініціатив, мається на увазі декілька основних напрямів прямих і непрямих інвестицій, спрямованих на:

- розвиток освітньої інфраструктури і забезпечення доступу до якісної освіти;
- трансформацію парадигми підготовки здобувачів освіти;
- створення бізнес-інкубаторів та бізнес акселераторів на базі закладів освіти;
- створення цифрових освітніх екосистем, рішень, сервісів і продуктів в контексті цифровізації освіти;
- лобювання, промоцію та адвокацію освітніх ініціатив.

Безумовно, розвиток освітньої інфраструктури і забезпечення доступу до якісної освіти, забезпечення безбар'єрності та інклюзії є насамперед ключовим завданням державної політики. Це

чітко зазначено у Національній економічній стратегії до 2030 року, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 3 березня 2021 р. № 179 (Кабінет Міністрів України, 2021). Так само як і очевидним є те, що якісна відбудова, зруйнованої внаслідок воєнної агресії РФ проти України, мережі закладів освіти та створення нових освітніх просторів є засадничим для повоєнного відновлення України. Чинне вітчизняне законодавство дає приватному бізнесу розмаїття участі в таких інфраструктурних проєктах. Від створення приватних закладів освіти, оскільки, сам по собі приватний заклад освіти може бути досить рентабельним бізнесом, до співфінансування державних проєктів. Такі інвестиції окрім безпосереднього ефекту, мають і опосередковане значення, яке впливає на ринок праці не пов'язаний з наданням освітніх послуг та економічну активність. У аналітичній записці «Як покращення доступу до дитячих садків допоможе матерям на ринку праці», підготовленій та оприлюдненій Центром економічної стратегії наводиться взаємозв'язок між економічною активністю жінок і доступом до освіти дітей раннього та дошкільного віку. Зокрема, за результатами дослідження Центру економічної стратегії у 2019 році встановлено (рис.1), що «53 % жінок-респондентів серед причин своєї незайнятості обрали догляд за дітьми та недоступність альтернативних варіантів догляду (дитячий садок, няня, родичі). Цю причину найчастіше ставили на перше місце (29 % опитаних жінок).

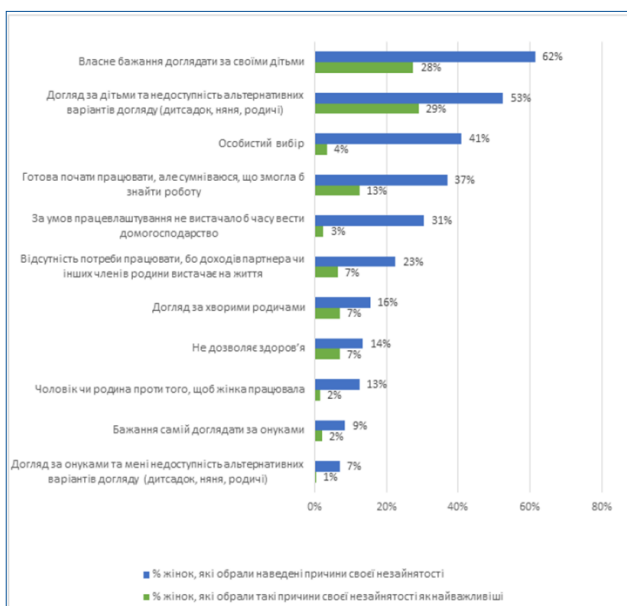

Рис. 1. Причини незайнятості жінок відповідно до аналітичної записки «Як покращення доступу до дитячих садків допоможе матерям на ринку праці» Центру економічної стратегії

28 опитаних головною причиною вказали власне бажання доглядати за своїми дітьми. Останніх залучити до ринку праці (якщо вони мають таку потребу) може допомогти можливість працювати віддалено, а для перших потрібно підвищити доступ до дошкільної освіти» (Центр економічної стратегії, 2020).

Забезпечення доступу до якісної освіти, починаючи з освіти дітей раннього та дошкільного віку, окрім реалізації освітніх потреб та інтересів дитини дає можливість не переривати економічну активність її батькам, дозволяє підтримувати фінансовий стан на оптимальному для родини рівні. Доцільно наголосити, що прийнятий 6 червня 2024 р. Закон України «Про дошкільну освіту» (№ 8030) якраз і розширює можливості доступу до освіти за рахунок легалізації таких форм як міні-садки, мобільні дитячі садки, узаконоваження дошкільних підрозділів корпоративного сектору, юридичних осіб публічного права тощо.

Приватний сектор має конкретну потребу у висококваліфікованих фахівцях (рис.2).

Рис. 2. Дані звіту «Ринок праці в Україні 2022-2023. Стан, тенденції та перспективи»

Саме роботодавці спонукають до трансформації парадигми підготовки здобувачів освіти. Тут також існує множина можливостей для інтеграції зусиль та інтересів. Від створення вузькоспеціалізованих приватних закладів освіти (на кшталт ТОВ «Технічний університет «Метінвест Політехніка») до запровадження дуальних освітніх програм. Наприклад, співпраця між Національним технічним університетом України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» та вітчизняною технокомпанією Ajax Systems, які впроваджують освітню ініціативу для підтримки та розвитку інженерної освіти «Ajax Next» (Ajax Systems, 2024).

Створення інноваційних бізнес-інкубаторів та бізнес акселераторів на базі закладів освіти — це пряме і опосередковане інвестування у R&D сектор освіти. Тут існують обоюдоцінні можливості. По-перше, реалізовуватися потреба доступу малого та середнього бізнесу до унікальної дослідницької інфраструктури задля створення

прототипів технологічних та нетехнологічних інновацій. По-друге, створення бізнес акселераторів на базі закладів вищої освіти дозволяє реалізувати реальну підтримку інноваційних технологічних ініціатив студентів через менторство, фінансову та експертну підтримку з боку досвідчених представників бізнес середовища.

Цифрова трансформація освіти, безумовно, пов'язана зі створенням цифрових освітніх екосистем, відповідних рішень, сервісів і продуктів. Цифровий освітній контент, що відповідає віковим освітнім потребам та інтересам дітей і молоді, цифрові дидактичні засоби, віртуальні лабораторії принципово не можуть бути реалізовані поза фаховою експертністю освітян. Більш того, саме освітній дискурс і конструктивна критика непередбачуваних ефектів, що виникають в результаті розвитку цифрових технологій, обумовлюють пошук технологічних рішень, зміну урядових та інституційних політик. Так, у 2023 році поява ChatGPT спричинила гострі дискусії щодо його істотного впливу на освіту. Зокрема, на необхідність концептуального перегляду традиційних способів контролю рівня освітніх досягнень, політик забезпечення академічної доброчесності, механізмів визначення автентичності. Відповідно пропонуються рішення, які дають змогу встановити, що текст, тощо згенеровані нейромережами.

У сфері освіти державна регуляторна політика не завжди є гнучкою, особливо на етапі внесення нових змін у чинне освітнє законодавство, суміжне законодавство, підзаконні акти та нормативно-правові документи іншого рівня. Приватний бізнес, професійні асоціації та федерації роботодавців можуть лобювати, здійснювати промоцію та адвокацію реформування освіти, освітніх ініціатив.

Необхідно зауважити, що існують виклики, які об'єктивно ускладнюють конструктивну взаємодію освіти і приватного бізнесу та корпоративного сектору. Основними є: упередження з негативною модальністю, неузгодженість законодавства й ускладнена регуляторна політика у сфері освіти. Це той контекст, який увиразнює вектори взаємодії приватного бізнесу, освіти й уряду в цілому, сприяючи реалізації можливостей чи навпаки.

Загальним фоном, властивим для нашого суспільства, є обопільні суб'єктивні упередження з негативною модальністю, що ускладнюють конструктивну взаємодію як у представників бізнесу, так і освітянської спільноти.

Перш за все, на побутовому рівні сприйняття освіти, й на жаль, на рівні бізнес середовища сформована думка, що освіта, у класичному її розумінні, є інерційною та консервативною. В якості аргументу наводиться судження, що знання та компетентності сформовані в системі освіти не відповідають реальним ринковим потребам, запитам роботодавців та власне інтересам особистості. Зокрема, вчені, предметним полем досліджень яких є економіка та економічні процеси, відмічають, що «освітня сфера як одна з найконсервативніших галузей системи державних послуг давно не відповідає вимогам сьогодення через низку причин. Це: зношеність матеріальної бази; застарілі навчальні плани, які не заохочують учнів засвоювати шкільні дисципліни та незатребувані життям; відсталі технології викладання дисциплін; система оплати праці та мотивації, яка не сприяє залученню висококласних фахівців та не стимулює їх якомога краще виконувати свої обов'язки; відсутність гнучкості у питаннях найму та звільнення працівників системи закладів професійної підготовки, яка не зорієнтована на задоволення потреб ринку та оперативне реагування на зміни на ньому, а також на навчання протягом усього життя тощо» (Шилепницький, 2019). Квінтесенцією такої думки є теза, що для успіху людини в сучасних умовах освіта не потрібна, що ненав'язливо твердять комерційно успішні медіаблогери.

Існують також радикальні ідеї, що ґрунтуються на тезі невідповідності освіти сучасним потребам і вимогам. Це ідея тотальної приватизації закладів освіти. У 2023 році навколоосвітня спільнота та представники бізнес середовища розгорнули активну дискусію щодо серії постів у мережі Facebook, зроблених В. Попершнюком (засновник Нова Пошта й безумовно представник вітчизняної генерації інноваційного бізнесу) щодо системи освіти, її якості й відповідності реальним ринковим запитам, варіанту трансформації. Законірно, що гострота теми привела до поділу аудиторії на два табори, кожен з яких мав систему цілком обґрунтованих і переконливих аргументів (Хромець & Романчук, 2023). Можна сприймати це як хибний стереотип, в основі якого знаходиться попередній імпліцитний колективний досвід, набутий в умовах політико-економічних перетрубацій. Зазначене також можна сприймати як думку, що характеризує супутні процеси, що виникають, коли суспільства, перебуваючи на етапі кардинальних змін, стають дедалі складнішими

та невпорядкованими. Зокрема, коли соціальна модернізація значно швидше випереджає політичну та інституційну модернізацію в розумінні цього в теорії С. Гантінгтон (Гантінгтон, 2020). Але політично й економічно стабільним суспільствам властива критика системи освіти за її невідповідність потребам ринку праці. А якщо в цих суспільствах домінує чи є паритет між приватною та державною освітою, то до критики невідповідності реальним запитам додається ще критика щодо переоціненості у вартісному вимірі значення освіти. Йдеться про те, що вартість здобуття освіти є набагато вищою її індикативної собівартості, а ринкова цінність здобутих знань і компетентностей неспівмірна витратам на здобуття освіти особливо в контексті демографічних змін (Merisotis, 2023).

Разом з тим, освітянська спільнота також стереотипно сприймає бізнес середовище як виключно прагматичне середовище, орієнтоване на оптимізацію видатків та максимізацію прибутків. Наголошується, що застосування бізнес логіки і підходів може привести до обмеження доступу до освіти через її елітаризацію на основі майнового цензу. Оскільки, освіта є суспільним благом, то обмеження до її доступу насправді призведе до зниження благополуччя суспільства. Позаяк освіта не зводиться лише до суми знань, компетентностей і майбутньої конкурентоспроможності на ринку праці. Отже, застосування бізнес моделей, стратегій та підходів у освіті призведе до незворотних суспільних втрат. Почасти така теза є вірною. Логіка підприємництва якраз і передбачає оптимізацію необхідних базових процесів для налагодження ефективної діяльності для отримання прибутку. Хоча за останні десятиліття світовим трендом є перехід до парадигми соціально відповідального бізнесу, коли інвестування в соціальні та гуманітарні проекти, підтримка ініціатив є невід'ємною складовою бізнес стратегії та частиною видатків.

Найпростішим прикладом такої соціальної, ба більше, національно-патріотичної позиції є діяльність вітчизняного бізнесу в умовах воєнної агресії РФ проти України. Ми є свідками, коли бізнес ініціює та реалізує масштабні благодійні проекти, спрямовані на підтримку сил безпеки та оборони, розв'язання гуманітарних проблем різних категорій населення. Так само як існують приватні заклади освіти з широкою системою грантів для талановитої та обдарованої молоді з різних верств населення чи запроваджені бізнес середовищем освітні ініціативи з відкритим доступом.

У контексті подолання таких упереджень з негативною модальністю необхідно вибудувати певну систему комунікаційних платформ між представниками бізнесу, держави та освітянами задля знаходження певного балансу між ринковою ефективністю та суспільним благом, напрацювання множиною альтернатив. Безумовно, це буде свого роду конвенційний елемент більш широкого суспільного договору нового типу.

Важливим викликом є неузгодженість законодавства й відсутність мотивації на інвестування та реалізацію масштабних інвестиційних проектів у сфері освіти. Чинним законодавство у сфері освіти передбачено механізм залучення бізнесу до реалізації освітніх ініціатив. Це уможлиблюється Законом України «Про Державно-приватне партнерство», яким окреслено організаційно-правові засади та принципи взаємодії держави і приватного партнера на договірній основі (Закон України, 2010). Законодавство у сфері освіти також включає відповідні новели, якими легітимізовано можливість взаємодії з приватним бізнесом, включаючи фінансування. Зокрема, це стаття 81. «Державно-приватне партнерство у сфері освіти і наук» базового Закону України «Про освіту» та відповідні статті спеціальних законів у сфері освіти (наприклад Закон України «Про повну загальну середню освіту»). Водночас, залишаються надмірно зарегульованими питання казначейського обслуговування бюджетних коштів, питання механізму використання дивідендів отриманих у процесі реалізації інвестиційних освітніх проектів. Одним, з демотивуючих факторів є відсутність чіткої політики податкового послаблення (системи податкових пільг) для фізичних та юридичних осіб, які не просто інвестують в освіту, а інвестують в державні заклади освіти або є інвесторами чи підрядниками/субпідрядниками у реалізації державних освітніх проектів, наприклад таких як створення освітньої інфраструктури.

Оптимальним механізмом залучення бізнесу до освітніх ініціатив є державно-приватне партнерство. Однак, нині воно значно виходить за межі:

- моделі концесії (коли один партнер створює об'єкт освітньої інфраструктури і передає його в оперативне управління і використання, за що отримує прибуток);
- моделі аутсортингу (коли приватний партнер надає допоміжні послуги – харчування, клінінг, доступ до цифрової освітньої екосистеми тощо);

- моделі приватного менеджменту державно-го закладу освіти (коли приватний партнер зосереджується виключно на плануванні та фінансово-управлінських функціях, дебюрократизуючи освітній процес).

Вочевидь, відбувається транзит до інтегрованої моделі з потужною сіткою горизонтальних взаємодій на рівні управлінських, економічних та освітніх процесів.

Підсумовуючи, можна зробити висновок, що в умовах глобальних цивілізаційних процесів та екзистенційних викликів, що постали перед Україною, залучення приватного бізнесу до освітніх ініціатив сприятиме трансформації освіти на всіх її рівнях. Це позначиться на її якості, відповідності потребам та інтересам здобувачів освіти, очікуванням батьків та запитам ринку праці. Разом з тим, якісна трансформація в результаті синергії зусиль може виникнути в результаті нівеляції обопільних світоглядних упереджень, оптимальної дерегуляції системи освіти, наближення принципів адміністрування та управління в освіті до корпоративних моделей.

Варто також розуміти, що сучасний приватний бізнес давно вийшов за вузькі межі корпоративних інтересів й дедалі частіше означає екзистенційні питання, що стосуються загального суспільного блага. Разом з тим, освіта, залишаючись одним з традиційних соціальних інститутів, формує в особистості не лише знання і компетентності, а й особистісні якості та цінності, які не дають освіченій людині вести беззмістовне життя.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Гантінгтон, С. (2020). Політичний порядок у мінливих суспільствах. Київ: Наш формат
- Закон України «Повну загальну середню освіту» (2020, 16 січня). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20>
- Закон України «Про державно-приватне партнерство» (2010, 1 липня). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17>
- Закон України «Про освіту» (2017, 5 вересня). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
- Кабінет Міністрів України. (2021, 3 березня). Про затвердження Національної економічної стратегії на період до 2030 року (179). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/179-2021-п>
- Кремень, В.Г. (2021). Освіта дітей раннього та дошкільного віку в контексті їх безперервного розвитку: Наукова доповідь загальним зборам НАПН України 19 листопада 2021 р. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 3(2), 1-8. <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2021-3-2-1-1>
- Проект Закону «Про дошкільну освіту» (2024, 6 червня). <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/40443>

Судаков, М., & Лисогор, Л. (2023) *Ринок праці в Україні 2022-2023. Стан, тенденції та перспективи* https://solidarityfund.org.ua/wp-content/uploads/2023/04/ebrd_ukraine-lm-1.pdf

Телетьон, А. & Сахно, Г. (2020, 30 листопада). Як покращення доступу до дитячих садків допоможе матерям на ринку праці: дослідження. *Центр економічної стратегії*. <https://ces.org.ua/access-to-kindergartens-and-mothers-in-the-labor-market>

Хромець, В., & Романчук, Я. (2023, 19 червня). «Руки геть від освіти!». Facebook-допис Володимира Поперешнюка з «Нової Пошти» про приватизацію шкіл спровокував гарячу дискусію. Forbes знайшов критика і прихильника цієї ідеї. Які їх аргументи. *Forbes Ukraine*. <https://forbes.ua/lifestyle/osvita-bilshe-nizh-rinok-vidpovid-volodimiru-popereshnyuku-shchodo-privatizatsii-navchalnikh-zakladiv-vid-koordinatora-initsiativnoi-grupi-v-inaksha-osvitaliya-khromtsya-16062023-14248>

Шилепницький, П.І., & Петрова, І.П. (2019). Особливості використання державно-приватного партнерства в освіті: закордонний досвід. *Ефективна економіка*. № 12. <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7526>

Ajax Systems (2024, 17 травня). *Ajax Systems запускає масштабну освітню ініціативу «Ajax Next»*. <https://ajax.systems.ua/blog/ajax-next/>

Merisotis, J. (2023, 15 march). The College Problem In America Is About More Than Cost. *Forbes*. <https://www.forbes.com/sites/jamiemerisotis/2023/03/15/the-college-problem-in-america-is-about-more-than-cost/>

World Economic Forum. (2023). *Future of Jobs Report*. https://www3.weforum.org/docs/WEF_Future_of_Jobs_2023.pdf

INVOLVEMENT OF PRIVATE BUSINESS IN EDUCATIONAL INITIATIVES: OPPORTUNITIES AND CHALLENGES

Natalia Chernetsova

*Junior Research Fellow of the Laboratory of Foreign Systems of Professional Education
and Training of the Institute of Vocational Education of the National Academy of
Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine*

Abstract. *The emergence of an individual with an innovative mindset led to fundamental civilizational changes, the formation of new social needs and requests. The key global social need today is to transform national education systems in line with the innovation economy. The main category around which the interests of private business, national governments and education are concentrated is human capital, in particular, an individual with an innovative culture. The formation of a personality is fundamentally impossible without the synergy of efforts of the main stakeholders, for whom human capital is now the main asset. The article outlines the opportunities and challenges of involving private business in educational initiatives that will contribute to the emergence of such synergy. The author concludes that it is optimal to implement public-private partnership in order to realize those opportunities that arise in modern conditions.*

Keywords: *human capital; innovation; educational initiatives; public-private partnership in education.*

Дата публікації: 14 червня 2024 р.